

Noord-Brabant is al aan het sonjabakkeren

door Paul Rupp

Verschenen in: *Brabants Dagblad*

Woensdag 28 februari 2007 - Met Klaartje Peters' analyse gisteren in het Brabants Dagblad hoe de provincies vanuit een underdog positie zichzelf steeds belangrijker hebben gemaakt, is niet veel mis.

Paul Rupp. Foto provincie Noord-Brabant

Ik deel de analyse voor een groot deel. Maar haar oplossingen hoe het anders zou moeten, deugen niet. Sterker nog, op de keper beschouwd heeft zij geen oplossing. Daarmee blaast de provincie zichzelf niet op, maar doet Peters dat juist met haar eigen boek.

In de eerste hoofdstukken laat Peters merken, dat ze niet goed raad weet met de provincies en vooral niet met de verkiezingen voor de staten. "De meeste Nederlanders weten niets over de provincie", verzucht ze. "Zij hebben geen idee wat het provinciebestuur doet en het interesseert hen ook niet." Een verzuchting die niet van vandaag of gisteren is en door veel kiezers beaamd wordt. Des te opmerkelijker is het, dat ze na haar analyse tot de conclusie komt, dat die provincies wel degelijk een rol vervullen in het openbaar bestuur. Letterlijk schrijft ze: "De provincies voeren ook veel maatschappelijk nuttige taken uit. (?) De meeste provinciale taken zijn onzichtbaar voor de burger. (?) Dat zegt niets over het belang ervan." Om vervolgens een aantal willekeurige taken te beschrijven die zij als uiterst nuttig karakteriseert. En helemaal op de laatste bladzijde schrijft zij, dat opheffen van de provincies

geen optie is, omdat er dan toch weer nieuwe vormen van middenbestuur moeten komen. "De vraag is of de nadelen opwegen tegen de voordelen", concludeert zij dan ook.

En daar ben ik het mee eens. Een middenbestuur als de provincie is in bestuurlijk Nederland wel degelijk nodig. De vraag is alleen in welke vorm en die vraag stelt Klaartje Peters in, wat zij zelf in haar voorwoord noemt, haar 'boek met een missie, misschien zelfs een pamflet', want ze schopt behoorlijk tegen de provincies aan.

Kort en goed komt haar analyse erop neer, dat al decennialang over de rol van de provincies wordt gesproken zonder dat dat tot enige wijziging in de bestuursverhoudingen heeft geleid. Hun positie is uitgehold. Als reactie daarop zijn provincies steeds meer taken naar zichzelf toe gaan trekken die traditioneel helemaal niet aan hen zijn toebedeeld. Ze blazen zichzelf op als een wulpse pad. Met name binnen het sociale domein is dat het geval: armoedebeleid, schooluitval, grote stedenbeleid, zorg enz. Bovendien hebben zij miljoenen uitgegeven om zichzelf zichtbaar te maken bij de burger, opdat die komt stemmen. Het resultaat is omgekeerd evenredig aan de inspanning, aldus Peters. Om nu te voorkomen dat dat maar doorgaat en er zo onzorgvuldig met onze belastingcenten omgegaan wordt, geeft zij drie oplossingen aan, die zij uiteindelijk ook min of meer zelf afwijst.

Oplossing 1 is van de provincies een rijksdienst te maken, die rijkstaken uitvoert en toezicht houdt op de gemeenten. Gevaar is dat het logge, bureaucratische organen worden die moeilijk te controleren en te sturen zijn. We kennen al te veel van dit soort molochs die een staat in de staat vormen. Oplossing 2 is van de provincies juist verlengd lokaal bestuur te maken met vertegenwoordigers vanuit de gemeenten. Nadeel is dat die hun eigen gemeentelijk belang waarschijnlijk te veel laten prevaleren en er zo van een regionale gebiedsautoriteit te weinig terecht komt. De derde oplossing is hierboven al aan de orde geweest: het totaal opheffen van de provincies, wat de schrijfster uiteindelijk ook geen oplossing vindt.

Wat dan wel? Politici hebben inderdaad de neiging om alles naar zich toe te trekken als zij er op aangesproken worden. Door burger, pers of vanwege de zoveelste hype. Kennelijk is het not done om te zeggen dat je ergens helemaal niet over gaat. In dat licht is de provincie Noord-Brabant ook de afgelopen periode begonnen met een zogenaamde kerntakendiscussie. Wij constateerden, met Klaartje Peters zou ik willen zeggen, dat het ambtelijk apparaat de afgelopen decennia wel heel erg gegroeid was. Deels kwam dat door taken die wij van het Rijk toebedeeld hebben gekregen, maar veelal ook doordat we zelf allerlei zaken zijn gaan doen. De eerste stap is, dat we hard gewerkt hebben om de personeelsformatie met 10% terug te brengen. Dat is ons gelukt zonder gedwongen ontslagen. De tweede stap is om in de komende vier jaar verder te bezuinigen op personeel, maar dan moeten er ook taken worden afgestoten. Daar heb je wel een politiek bestuur voor nodig, want dat bezinnen op eigen taken is wel degelijk het maken van politieke keuzes. Het maakt nogal wat uit voor de economische, ecologische en dus ruimtelijke ontwikkeling van Brabant of er een overwegend links of een overwegend rechts college van Gedeputeerde Staten in het zadel zit. Maar zaken die anderen uitstekend kunnen behartigen en waar niet of nauwelijks regionale afstemming voor nodig is of waar geen regionale keuzes voor hoeven gemaakt te worden, moet je aan anderen overlaten. Bij voorkeur gemeenten. Daar hoeven wij ons niet voor op te blazen, daar hebben we ons bestaansrecht allang bewezen. En tot slot. Ook de provincies zijn aan het sonjabakkeren en lopen al een beetje leeg: we gaan na 7 maart terug van 79 Statenleden naar 55!

Paul Rüpp is lid van het college van GS van Noord-Brabant en lijsttrekker voor het CDA.